

Räty, Lehmuskoski, Geitlin

3.4.2024

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus 4.4.2024

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n sekä lastensuojelulain 27 ja 41 §:n muuttamisesta (HE 16/2024)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikonmukaisesta hallituksen esityksestä. THL kannattaa esityksen tavoitteita ja muutosehdotuksia, ja toivoo lainmuutosten tulevan voimaan mahdollisimman pian. Hallituksen esityksessä on pääosin huomioitu THL:n aiempi lausuntopalaute. Esitykseen liittyy muutamia täsmennystarpeita, jotka THL toivoo otettavan huomioon eduskuntakäsittelyn aikana.

Esityksen 54 § voi olla tulkinnanvarainen sen osalta, onko esitetty muutos terveydenhuollon palvelunantajan tiedonsaantioikeuteen tarkoitus voida toteuttaa saman pykälän 3 momentin mukaisesti ensisijaisesti valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen välityksellä. Kanta-palvelujen välityksellä ei ole tällä hetkellä mahdollista toteuttaa esitettyä yhdelle palvelunantajalle tarkoitettua tiedonsaantioikeutta, joten esitetty muutos tarkoittaisi merkittäviä muutoksia ja kustannuksia potilastiedon arkistoon, terveydenhuollon tietojärjestelmiin ja terveydenhuollon toimintamalleihin sekä edellyttäisi riittävää siirtymäaika. Esitetyn muutoksen toteuttaminen edellyttäisi olemassa olevan, toimivan ja laajasti vakiintuneessa käytössä olevan sähköisen sanomaliikenteen erillisjärjestelmien purkamista.

Esityksen 72 §:ää on mahdollista tulkita siten, ettei lain 74 §:n 2 momentissa tarkoitettua hyväksyntää tietojen näyttämiseen tai toimittamiseen hyvinvointisovellukseen tallennettaisiin tahdonilmaisupalveluun. Luovutusten lainmukaisuuden todentamiseksi olisi tärkeää, että 72 §:ssä säädettäisiin veloitteesta tallentaa myös edellä sanottu hyväksyntä tahdonilmaisupalveluun. Sen sijaan kertaluonteisesti annettavien tahdonilmaisujen (kuten esimerkiksi asiakastietolain 76 §:n mukainen pyyntö asiakastietojen välittämiseen) lisäksi tarpeettomasti toteutusten, määritysten ja toimintamallien monimutkaisuutta sekä kustannuksia.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön (StVM 48/2022) mukaisesti 101 §:n 5 momentin tavoitteena on ollut mahdollistaa ennen lain voimaantuloa sosiaalihuollon yhteydessä laadittujen potilasasiakirjojen tallentaminen potilasrekisteriin. THL ehdottaa, että lain 101 §:n 5 momentti muutettaisiin vastaamaan valiokunnan mietinnön kirjausta seuraavasti: ”Lain 18 §:n 1 momenttia potilasasiakirjojen tallentamisesta potilasrekisteriin voidaan

Räty, Lehmuskoski, Geitlin

3.4.2024

soveltaa myös ennen lain voimaantuloa sosiaalihuollossa laadittuihin potilasasiakirjoihin.”

Esityksen 102 §:n pykälän 6 momentin 2 kohdan muotoilu on ristiriitainen sekä sisällöllisesti, että esitetyn siirtymäajan osalta ristiriitainen suhteessa saman pykälän 3 momenttiin. 3 momentin epätarkka muotoilu saattaa johtaa tulkintaan, että sosiaalipalveluissa syntyisi potilastietoja, jotka ovat eri asia kuin sosiaalipalvelujen yhteydessä annettavassa terveystieteessä syntyvät potilastiedot. THL ehdottaa, että 102 §:n 3 momentti poistettaisiin ja 102 §:n 6 momentin 2 a kohdan siirtymäajaksi korjattaisiin 1.3.2027.

Pääjohtajan sijainen,
hallinto- ja talousjohtaja

Mia Nykopp

Johtaja

Sirpa Soini